

## บทที่ 4

### กรอบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

#### 1. กลุ่มเน้นมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยมหาสารคามได้มีการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ซึ่งตั้งแต่ปีการศึกษา 2552 ได้มีการประเมินศักยภาพของตนเองและกำหนดจุดเน้นของมหาวิทยาลัยใหม่ จากมหาวิทยาลัยในกลุ่มผลิตบัณฑิตและวิจัย เป็นมหาวิทยาลัยใน กลุ่มผลิตบัณฑิตและพัฒนาสังคม ตามแนวทางของ สมศ. หรือ กลุ่ม ข สถาบันที่เน้นระดับปริญญาตรี ตามแนวทางของ สกอ. (ตามมติสภามหาวิทยาลัย วันที่ 28 สิงหาคม 2552)

(รายละเอียดปรากฏตามบทที่ 2 หน้า 30)

#### 2. กรอบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ตามมติคณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ 11/2553 เมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2553 เห็นชอบกรอบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ปีการศึกษา 2553 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม แยกตามประเภท และระดับของหน่วยงาน ดังนี้

องค์ประกอบ และ ตัวบ่งชี้	ระดับการประเมินการประกันคุณภาพภายใน				
	สถาบัน	หน่วยงานจัดการเรียนการสอน			หน่วยงานสนับสนุน
		คณะวิชา	ภาควิชา/สาขาวิชา	หลักสูตร	
<b>องค์ประกอบที่ 1 ปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์ และแผนดำเนินการ</b>					
1.1 กระบวนการพัฒนาแผน	✓	✓	-	-	✓
<b>องค์ประกอบที่ 2 การเรียนการสอน</b>					
2.1 ระบบและกลไกการพัฒนาและบริหารหลักสูตร	✓	✓	✓	✓	-
2.2 อาจารย์ประจำที่มีคุณวุฒิปริญญาเอก	✓	✓	✓	-	-
2.3 อาจารย์ประจำที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ	✓	✓	✓	-	-
2.4 ระบบการพัฒนาคณาจารย์และบุคลากรสายสนับสนุน	✓	✓	-	-	✓
2.5 ห้องสมุด อุปกรณ์การศึกษา และสภาพแวดล้อมการเรียนรู้	✓	-	-	-	-
2.6 ระบบและกลไกการจัดการเรียนการสอน	✓	✓	✓	✓	-
2.7 ระบบและกลไกการพัฒนาสัมฤทธิ์ผลการเรียนตามคุณลักษณะของบัณฑิต	✓	✓	✓	✓	-



องค์ประกอบ และ ตัวบ่งชี้	ระดับการประเมินการประกันคุณภาพภายใน				
	สถาบัน	หน่วยงานจัดการเรียนการสอน			หน่วยงานสนับสนุน
		คณะวิชา	ภาควิชา/ สาขาวิชา	หลักสูตร	
2.8 ระดับความสำเร็จของการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมที่จัดให้กับนิสิต	✓	✓	-	-	-
<b>องค์ประกอบที่ 3 กิจกรรมการพัฒนา นิสิต</b>					
3.1 ระบบและกลไกการให้คำปรึกษาและบริการด้านข้อมูลข่าวสาร	✓	✓	-	-	-
3.2 ระบบและกลไกการส่งเสริมกิจกรรมนิสิต	✓	✓	-	-	-
<b>องค์ประกอบที่ 4 การวิจัย</b>					
4.1 ระบบและกลไกการพัฒนางานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์	✓	✓	-	-	บังคับ เฉพาะ หน่วยวิจัย
4.2 ระบบและกลไกจัดการความรู้จากงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์	✓	✓	-	-	
4.3 เงินสนับสนุนงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ต่อจำนวนอาจารย์ประจำและนักวิจัย	✓	✓	✓	-	
<b>องค์ประกอบที่ 5 การบริการทางวิชาการแก่สังคม</b>					
5.1 ระบบและกลไกการบริการทางวิชาการแก่สังคม	✓	✓	-	-	บังคับ เฉพาะ หน่วยวิจัย
5.2 กระบวนการบริการทางวิชาการให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม	✓	✓	-	-	
<b>องค์ประกอบที่ 6 การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม</b>					
6.1 ระบบและกลไกการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม	✓	✓	-	-	-
<b>องค์ประกอบที่ 7 การบริหารและการจัดการ</b>					
7.1 ภาวะผู้นำของสภาสถาบันและผู้บริหารทุกระดับของสถาบัน	✓	✓	-	-	✓
7.2 การพัฒนาสถาบันสู่สถาบันเรียนรู้	✓	✓	-	-	✓
7.3 ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารและการตัดสินใจ	✓	-	-	-	-
7.4 ระบบบริหารความเสี่ยง	✓	✓	-	-	✓
<b>องค์ประกอบที่ 8 การเงินและงบประมาณ</b>					
8.1 ระบบและกลไกการเงินและงบประมาณ	✓	✓	-	-	-
<b>องค์ประกอบที่ 9 ระบบและกลไกการประกันคุณภาพ</b>					
9.1 ระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน	✓	✓	-	-	✓
<b>องค์ประกอบที่ 10 การส่งเสริมนโยบายสถานศึกษา 3D ของกระทรวงศึกษาธิการ</b> หมายเหตุ บังคับเฉพาะคณะที่เปิดสอนระดับปริญญาตรี					



องค์ประกอบ และ ตัวบ่งชี้	ระดับการประเมินการประกันคุณภาพภายใน				
	สถาบัน	หน่วยงานจัดการเรียนการสอน			หน่วยงานสนับสนุน
		คณะวิชา	ภาควิชา/ สาขาวิชา	หลักสูตร	
10.1 ระดับความสำเร็จของการบริหารจัดการสถานศึกษา 3 ดี (3D)	✓	✓	-	-	-
10.2 ระดับความสำเร็จของผลที่เกิดกับผู้เรียนตามนโยบาย 3 ดี (3D)	✓	✓	-	-	-
<b>องค์ประกอบที่ 11 อัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม</b>					
11.1 ระดับความสำเร็จของการส่งเสริมและสืบสานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	✓	เลือกอย่างน้อย 1 ตัวบ่งชี้	-	-	-
11.2 ระดับความสำเร็จของการมีหน่วยบ่มเพาะวิสาหกิจ	✓		-	-	-
11.3 ระดับความสำเร็จของกิจกรรมนิสิตในการอนุรักษ์พัฒนาศิลปวัฒนธรรม	✓		-	-	-
11.4		กำหนด	-	-	กำหนด ตัวบ่งชี้ ด้านภารกิจ หลัก เพิ่มเติม
11.5		เพิ่มเติม	-	-	
11.6		อย่างน้อย	-	-	
11.....		1 ตัวบ่งชี้	-	-	



### 3. การกำหนดตัวบ่งชี้อัตลักษณ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ตามมติคณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ 10/2553 เมื่อวันที่ 6 กรกฎาคม 2553 และสภามหาวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ 7/2553 เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2553 เห็นชอบการกำหนดตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ 3 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 11 ดังนี้

➔ ตัวบ่งชี้ 11.1 ระดับความสำเร็จของการเรียนรู้และเสริมสร้าง

ความเข้มแข็งของชุมชน

➔ ตัวบ่งชี้ 11.2 ระดับความสำเร็จของการส่งเสริมและสืบสานโครงการ

อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

➔ ตัวบ่งชี้ 11.3 ระดับความสำเร็จของกิจกรรมนิสิตในการอนุรักษ์ พัฒนา

ศิลปวัฒนธรรม

(รายละเอียดตัวบ่งชี้ปรากฏตามบทที่ 3 องค์ประกอบที่ 11 หน้าที่ 137)

และจากการพัฒนา ร่าง ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินภายนอกรอบสาม (ฉบับเดือน พฤศจิกายน 2553) ของ สมศ มหาวิทยาลัยมหาสารคามจึงปรับตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ในคู่มือฉบับนี้ เพื่อสอดคล้องกับแนวทางของ สมศ และมหาวิทยาลัย ดังนี้

11.1 ระดับความสำเร็จของการส่งเสริมและสืบสานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

11.2 ระดับความสำเร็จของการมีหน่วยบ่มเพาะวิสาหกิจ

11.3 ระดับความสำเร็จของกิจกรรมนิสิตในการอนุรักษ์พัฒนาศิลปวัฒนธรรม



#### 4. ข้อมูลกลางและหน่วยงานที่รับผิดชอบเพื่อสนับสนุนคณะหน่วยงาน

ตามรายละเอียดเกณฑ์การประเมินประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ปีการศึกษา 2553 พบว่า มีหลักเกณฑ์ต่างๆ ที่มหาวิทยาลัย และคณะที่ต้องดำเนินการ มหาวิทยาลัยจึงกำหนดให้หน่วยงานกลางเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบหลักในภารกิจดำเนินการจัดทำรูปแบบเพื่อให้เป็นมาตรฐานทั้งระดับสถาบัน คณะ หน่วยงาน ดังนี้

ตัวบ่งชี้	ข้อมูลกลางเพื่อสนับสนุนการดำเนินงาน	ผู้รับผิดชอบ
1.1 กระบวนการพัฒนาแผน	รูปแบบการจัดทำแผนกลยุทธ์มหาวิทยาลัย	กองแผนงาน / ศูนย์พัฒนาและประกัน
2.4 ระบบการพัฒนาคณาจารย์ และบุคลากรสายสนับสนุน	จรรยาบรรณของบุคลากรสายสนับสนุน	กองการเจ้าหน้าที่
2.7 ระบบและกลไกการพัฒนา สัมฤทธิ์ผลการเรียนตาม คุณลักษณะของบัณฑิต	รูปแบบการสำรวจคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์	งานหลักสูตร กองทะเบียนฯ
2.8 ระดับความสำเร็จของการ เสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม ที่จัดให้กับนักศึกษา	1) พฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนิสิต ในภาพรวมของมหาวิทยาลัยที่เป็นลายลักษณ์อักษร 2) การประสานกับหน่วยงานภายนอกในระดับชาติ ในการจัดเวทีที่จะเป็นการให้รางวัลด้านคุณธรรม จริยธรรมแก่นิสิตทุกคณะเพื่อรองรับจากเวทีทั่วไป ที่มีการจัด	กองกิจการนิสิต
5.2 กระบวนการบริการทาง วิชาการให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม	การสำรวจความต้องการของชุมชน หรือภาครัฐ หรือ ภาคเอกชน หรือหน่วยงานวิชาชีพ เพื่อประกอบการ กำหนดทิศทางและการจัดทำแผนการบริการทางวิชาการ ตามจุดเน้นของสถาบัน	กองวิจัยฯ
7.1 ภาวะผู้นำของสภาสถาบัน และผู้บริหารทุกระดับของสถาบัน	ตัวอย่างหรือแบบฟอร์มการเขียน SAR ผู้บริหาร ตามหน้าที่ของกฎหมาย โดยระบุหลักการธรรมาภิบาล 10 ข้อ	กองแผนงาน/ ศูนย์ฯ ประกันฯ/ งานการประชุม
8.1 ระบบและกลไกการเงินและ งบประมาณ	รูปแบบ หรือออกแบบฟอร์มการทำแผนกลยุทธ์ ทางการเงิน	กองคลังและพัสดุ / กองแผนงาน



## 5. ประเภทหน่วยงานในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

ตามที่สภามหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีมติอนุมัติปรับโครงสร้างการจัดแบ่งส่วนงานภายในสำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ในคราวประชุมวันที่ 27 พฤศจิกายน 2552 นั้น เพื่อให้การดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน มหาวิทยาลัยมหาสารคามเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ จึงกำหนดรายชื่อหน่วยงานที่ต้องดำเนินการจัดทำประกันคุณภาพการศึกษาระดับปีการศึกษา 2553 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ดังนี้

### 1. หน่วยงานการเรียนการสอน

#### 1.1 กลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

- 1) คณะวิทยาศาสตร์
- 2) คณะเทคโนโลยี
- 3) คณะวิศวกรรมศาสตร์
- 4) คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ผังเมือง และนฤมิตศิลป์
- 5) คณะวิทยาการสารสนเทศ
- 6) คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์
- 7) สถาบันวิจัยวลัยรุกขเวช

#### 1.2 กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ

- 1) คณะพยาบาลศาสตร์
- 2) คณะเภสัชศาสตร์
- 3) คณะสาธารณสุขศาสตร์
- 4) คณะแพทยศาสตร์
- 5) คณะสัตวแพทยศาสตร์และสัตวศาสตร์

#### 1.3 กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

- 1) คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
- 2) คณะศึกษาศาสตร์
- 3) คณะการบัญชีและการจัดการ
- 4) คณะศิลปกรรมศาสตร์
- 5) คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม
- 6) วิทยาลัยการเมืองการปกครอง
- 7) วิทยาลัยดุริยางคศิลป์



8) สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน

## 2. หน่วยงานสนับสนุนการเรียนการสอน

- 1) บัณฑิตวิทยาลัย
- 2) สำนักศึกษาทั่วไป
- 3) ศูนย์วิจัยและการศึกษาบรรพชีวินวิทยา
- 4) สำนักบริการวิชาการ
- 5) สำนักวิทยบริการ
- 6) สำนักคอมพิวเตอร์
- 7) ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- 8) สำนักงานอธิการบดี
  - กองกลาง
  - กองคลังและพัสดุ
  - กองแผนงาน
  - กองกิจการนิสิต
  - กองการเจ้าหน้าที่
  - กองอาคารสถานที่
  - กองส่งเสริมการวิจัยและบริการวิชาการ
  - กองบริการการศึกษา
  - กองทะเบียนและประมวลผล
  - กองประชาสัมพันธ์และกิจการต่างประเทศ
  - สำนักตรวจสอบภายใน
  - ศูนย์พัฒนาและประกันคุณภาพการศึกษา

## 3. กลุ่มชั้นพื้นฐาน

- 1) โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ฝ่ายมัธยมศึกษา)
- 2) โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ฝ่ายประถมศึกษา)



## 6. การวิเคราะห์ตัวบ่งชี้ตามองค์ประกอบ

### 6.1 ตัวบ่งชี้เพื่อการประเมินคุณภาพตามองค์ประกอบคุณภาพ 11 ด้าน

มหาวิทยาลัยมหาสารคามมีพันธกิจหลักที่สำคัญ 4 ประการ คือ การผลิตบัณฑิต การวิจัย การให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม และมีพันธกิจอย่างน้อยอีก 5 ประการที่จะสนับสนุนให้การขับเคลื่อนพันธกิจหลักบรรลุเป้าหมายได้ คือ 1) ปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์และแผนการดำเนินการ 2) กิจกรรมการพัฒนานิสิต 3) การบริหารและการจัดการ 4) การเงินและงบประมาณ และ 5) ระบบและกลไกการประกันคุณภาพ รวมถึงอีก 2 ด้านที่เพิ่มเติมเข้ามา คือ นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง สถานศึกษา 3 ดี และความเป็นอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ซึ่งพันธกิจหลักและพันธกิจสนับสนุนจะต้องทำงานเชื่อมโยงบูรณาการทุกเรื่องเข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง จึงจะส่งเสริมให้การจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยมหาสารคามมีคุณภาพได้ การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน จึงพัฒนาขึ้นโดยคำนึงถึงองค์ประกอบคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา 9 ด้าน และรวมกับอีก 2 ด้านตามนโยบายและความเป็นอัตลักษณ์ รวมเป็น 11 ด้าน ที่ครอบคลุมทั้งพันธกิจหลักและพันธกิจสนับสนุนได้แก่

- 1) ปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์และแผนการดำเนินการ
- 2) การผลิตบัณฑิต
- 3) กิจกรรมการพัฒนานิสิต
- 4) การวิจัย
- 5) การบริการทางวิชาการแก่สังคม
- 6) การทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม
- 7) การบริหารและการจัดการ
- 8) การเงินและงบประมาณ
- 9) ระบบและกลไกการประกันคุณภาพ
- 10) สถานศึกษา 3 ดี
- 11) อัตลักษณ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ดังนั้น ในการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของมหาวิทยาลัยมหาสารคามจึงได้กำหนดตัวบ่งชี้ภายใต้องค์ประกอบคุณภาพการศึกษา 11 ด้าน ดังรายละเอียดปรากฏในบทที่ 3 เพื่อให้มหาวิทยาลัยมหาสารคามใช้เป็นแนวทางในการกำกับดูแล ตรวจสอบและประเมินคุณภาพภายในของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ซึ่งสามารถสรุปได้ตามตาราง ดังนี้





ตาราง องค์ประกอบคุณภาพ 11 ด้านและตัวบ่งชี้ที่ใช้ประเมินคุณภาพตามองค์ประกอบ

องค์ประกอบคุณภาพ	จำนวนตัวบ่งชี้			รวม
	ปัจจัยนำเข้า	กระบวนการ	ผลผลิต หรือผลลัพธ์	
1) ปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์และ แผนการดำเนินการ	-	ตัวบ่งชี้ 1.1	-	1
2) การผลิตบัณฑิต	ตัวบ่งชี้ 2.2, 2.3 และ 2.5	ตัวบ่งชี้ 2.1, 2.4, 2.6 และ 2.7	ตัวบ่งชี้ 2.8	8
3) กิจกรรมการพัฒนานิสิต	-	ตัวบ่งชี้ 3.1 และ 3.2	-	2
4) การวิจัย	ตัวบ่งชี้ 4.3	ตัวบ่งชี้ 4.1 และ 4.2	-	3
5) การบริการทางวิชาการแก่สังคม	-	ตัวบ่งชี้ 5.1 และ 5.2	-	2
6) การทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม	-	ตัวบ่งชี้ 6.1	-	1
7) การบริหารและการจัดการ	-	ตัวบ่งชี้ 7.1, 7.2, 7.3 และ 7.4	-	4
8) การเงินและงบประมาณ	-	ตัวบ่งชี้ 8.1	-	1
9) ระบบและกลไกการประกันคุณภาพ	-	ตัวบ่งชี้ 9.1	-	1
10) สถานศึกษา 3 ดี	-	ตัวบ่งชี้ 10.1	ตัวบ่งชี้ 10.2	2
11) อัตลักษณ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	-	-	ตัวบ่งชี้ 11.1, 11.2 และ 11.3	3
<b>รวม</b>	<b>4</b>	<b>19</b>	<b>5</b>	<b>28</b>



## 6.2 ตัวบ่งชี้เพื่อประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการอุดมศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มาตรา 34 กำหนดให้คณะกรรมการการอุดมศึกษามีหน้าที่พิจารณาเสนอมาตรฐานการอุดมศึกษาที่ สอดคล้องกับความต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสอดคล้องกับมาตรฐาน การศึกษาของชาติ ดังนั้น จึงได้ มีประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องมาตรฐานการอุดมศึกษา ลงวันที่ 7 สิงหาคม พ.ศ.2549 ซึ่งถือได้ว่าเป็นมาตรฐานการอุดมศึกษาฉบับแรกของประเทศไทย มาตรฐาน ฉบับนี้ประกอบด้วยมาตรฐานย่อย 3 ด้าน ได้แก่ มาตรฐานด้านคุณภาพบัณฑิต มาตรฐานด้านการ บริหารจัดการการอุดมศึกษา และมาตรฐานด้านการสร้างและพัฒนาสังคมฐานความรู้และสังคม แห่งการเรียนรู้ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

**1. มาตรฐานด้านคุณภาพบัณฑิต** บัณฑิตระดับอุดมศึกษาเป็นผู้มีความรู้มีคุณธรรม จริยธรรม มีความสามารถในการเรียนรู้ และพัฒนาตนเอง สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ เพื่อการ ดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขทั้งทางร่างกายและจิตใจ มีความสำนึกและความรับผิดชอบใน ฐานะพลเมืองและพลโลก มาตรฐานนี้มีตัวบ่งชี้หลัก ได้แก่

1) บัณฑิตมีความรู้ ความเชี่ยวชาญในศาสตร์ของตน สามารถเรียนรู้ สร้าง และประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง สามารถปฏิบัติงานและสร้างงานเพื่อพัฒนาสังคม ให้สามารถ แข่งขันได้ในระดับสากล

2) บัณฑิตมีจิตสำนึก ดำรงชีวิตและปฏิบัติหน้าที่ตามความรับผิดชอบโดย ยึดหลักคุณธรรมจริยธรรม

3) บัณฑิตมีสุขภาพดีทั้งด้านร่างกายและจิตใจ มีการดูแลเอาใจใส่รักษา สุขภาพของตนเองอย่างถูกต้องเหมาะสม

**2. มาตรฐานด้านการบริหารจัดการการอุดมศึกษา** มีการบริหารจัดการการอุดมศึกษา ตามหลักธรรมาภิบาลและพันธกิจของการอุดมศึกษาอย่างมีดุลยภาพ

**ก. มาตรฐานด้านธรรมาภิบาลของการบริหารการอุดมศึกษา** มีการ บริหารจัดการการอุดมศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล โดยคำนึงถึงความหลากหลาย และความเป็นอิสระ ทางวิชาการ มาตรฐานนี้มีตัวบ่งชี้หลัก ได้แก่

1) มีการบริหารจัดการบุคลากรที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีความ ยืดหยุ่นสอดคล้องกับความต้องการที่หลากหลายของประเภทสถาบันและสังคม เพื่อเพิ่มศักยภาพใน การปฏิบัติงานอย่างมีอิสระทางวิชาการ

2) มีการบริหารจัดการทรัพยากรและเทคโนโลยีสารสนเทศและการ สื่อสารที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล คล่องตัว โปร่งใส และตรวจสอบได้มีการจัดการศึกษา ผ่าน ระบบและวิธีการต่างๆ อย่างเหมาะสมและคุ้มค่าคุ้มทุน



3) มีระบบการประกันคุณภาพเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน การอุดมศึกษาอย่างต่อเนื่อง

**ข. มาตรฐานด้านพันธกิจของการบริหารการอุดมศึกษา** การดำเนินงาน ตามพันธกิจของการอุดมศึกษาทั้ง 4 ด้านอย่างมีคุณภาพ โดยมีการประสานความร่วมมือรวมพลัง จากทุกภาคส่วนของชุมชนและสังคมในการจัดการความรู้ มาตรฐานนี้มีตัวบ่งชี้หลัก ได้แก่

1) มีหลักสูตรและการเรียนการสอนที่ทันสมัย ยึดหยุ่นสอดคล้องกับความต้องการที่หลากหลายของประเภทสถาบันและสังคม โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน แบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเน้นการเรียนรู้และการสร้างงานด้วยตนเองตามสภาพจริง ใช้การวิจัย เป็นฐาน มีการประเมินและใช้ผลการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน และการบริหารจัดการหลักสูตร ตลอดจนมีการบริหารกิจการนิสิตนักศึกษาที่เหมาะสมสอดคล้องกับหลักสูตรและการเรียนการสอน

2) มีการวิจัยเพื่อสร้างและประยุกต์ใช้องค์ความรู้ใหม่ที่เป็นประโยชน์ ขยาย พรมแดนความรู้และทรัพย์สินทางปัญญาที่เชื่อมโยงกับสภาพเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ตามศักยภาพของประเภทสถาบัน มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษา ทั้งในและต่างประเทศ เพื่อพัฒนาความสามารถในการแข่งขันได้ในระดับนานาชาติของสังคมและ ประเทศชาติ

3) มีการให้บริการวิชาการที่ทันสมัย เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการ ของสังคมตามระดับความเชี่ยวชาญของประเภทสถาบัน มีการประสานความร่วมมือระหว่าง สถาบันอุดมศึกษากับภาคธุรกิจอุตสาหกรรมทั้งในและต่างประเทศ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งและ ความยั่งยืนของสังคม และประเทศชาติ

4) มีการอนุรักษ์ ฟื้นฟู สืบสาน พัฒนา เผยแพร่วัฒนธรรม ภูมิปัญญา ท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ และความภาคภูมิใจในความเป็นไทย มีการปรับใช้ ศิลปะ วัฒนธรรมต่างประเทศอย่างเหมาะสม เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ

**3. มาตรฐานด้านการสร้างและพัฒนาสังคมฐานความรู้ และสังคมแห่งการเรียนรู้** การแสวงหา การสร้างและการจัดการความรู้ตามแนวทาง/หลักการ อันนำไปสู่สังคมฐานความรู้ และ สังคมแห่งการเรียนรู้ มาตรฐานนี้มีตัวบ่งชี้หลัก ได้แก่

1) มีการแสวงหา การสร้างและการใช้ประโยชน์ความรู้ ทั้งส่วนที่เป็น ภูมิปัญญา ท้องถิ่นและเทศ เพื่อเสริมสร้างสังคมฐานความรู้

2) มีการบริหารจัดการความรู้อย่างเป็นระบบ โดยใช้หลักการวิจัยแบบ บูรณาการหลักการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หลักการสร้างเครือข่ายและหลักการประสานความร่วมมือรวม พลังอันนำไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้



ดังนั้น ในการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา จึงสามารถกระจายตัวบ่งชี้ตามองค์ประกอบคุณภาพ 11 ด้าน ลงในมาตรฐานการอุดมศึกษาแต่ละ ด้าน เพื่อให้มหาวิทยาลัยมหาสารคามใช้เป็นแนวทางในการกำกับดูแล ตรวจสอบและประเมินคุณภาพภายในของคณะหน่วยงาน ซึ่งสามารถสรุปได้ตามตาราง ดังนี้

**ตาราง มาตรฐานการอุดมศึกษาและตัวบ่งชี้ที่ใช้ประเมินคุณภาพตามมาตรฐาน**

มาตรฐานการอุดมศึกษา	ปัจจัยนำเข้า	กระบวนการ	ผลผลิต หรือผลลัพธ์	รวม
1. มาตรฐานด้านคุณภาพบัณฑิต	-	ตัวบ่งชี้ 2.7 และ 3.2	ตัวบ่งชี้ 2.8, 10.2 และ 11.3	5
2. มาตรฐานด้านการบริหารจัดการอุดมศึกษา ก. มาตรฐานด้านธรรมาภิบาล ของการบริหารการอุดมศึกษา	-	ตัวบ่งชี้ 1.1, 2.4, 7.1, 7.3, 7.4, 8.1 และ 9.1	ตัวบ่งชี้ 11.2	8
ข. มาตรฐานด้านพันธกิจ ของการบริหารการอุดมศึกษา	-	ตัวบ่งชี้ 2.1, 2.6, 3.1, 4.1, 5.1, 5.2, 6.1 และ 10.1	ตัวบ่งชี้ 11.1	9
3. มาตรฐานด้านการสร้าง และพัฒนาสังคมฐานความรู้ และสังคมแห่งการเรียนรู้	ตัวบ่งชี้ 2.2, 2.3, 2.5 และ 4.3	ตัวบ่งชี้ 4.2 และ 7.2	-	6
<b>รวม</b>	<b>4</b>	<b>19</b>	<b>5</b>	<b>28</b>



### 6.3 ตัวบ่งชี้เพื่อการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา

คณะกรรมการการอุดมศึกษาได้จัดทำมาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 12 พฤศจิกายน 2551 เพื่อนำไปสู่การพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาตามกลุ่มสถาบันที่มีปรัชญา วัตถุประสงค์ และพันธกิจในการจัดตั้งที่แตกต่างกันได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มาตรฐานฉบับนี้ประกอบด้วยมาตรฐานหลัก 2 ด้าน คือ มาตรฐานด้านศักยภาพและความพร้อมในการจัดการศึกษา และมาตรฐานด้านการดำเนินการตามภารกิจของสถาบันอุดมศึกษา และกำหนดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่ม ก วิทยาลัยชุมชนกลุ่ม ข สถาบันที่เน้นระดับปริญญาตรี กลุ่ม ค สถาบันเฉพาะทาง และกลุ่ม ง สถาบันที่เน้นการวิจัยขั้นสูงและผลิตบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษา โดยเฉพาะระดับปริญญาเอก มาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา ประกอบด้วยมาตรฐานหลัก 2 ด้าน และมาตรฐานย่อยอีกมาตรฐานละ 4 ด้าน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) **มาตรฐานด้านศักยภาพและความพร้อมในการจัดการศึกษา** ประกอบด้วย มาตรฐานย่อยด้านต่าง ๆ 4 ด้าน

1.1) **ด้านกายภาพ** สถาบันอุดมศึกษามีอาคารที่ประกอบด้วยลักษณะสำคัญของอาคารเรียนที่ดี มีห้องครบทุกประเภท พื้นที่ใช้สอยที่ใช้ในการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมทุกประเภทมีจำนวนเพียงพอ และเหมาะสมกับจำนวนอาจารย์ประจำ จำนวนนักศึกษาในแต่ละหลักสูตร และจำนวนนักศึกษาตามแผนการรับนักศึกษา ตามเกณฑ์พื้นที่ใช้สอยอาคาร โดยประมาณ รวมทั้งต้องจัดให้มีห้องสมุดตามเกณฑ์มาตรฐานมีครุภัณฑ์ประจำอาคาร ครุภัณฑ์การศึกษา และคอมพิวเตอร์จำนวนเพียงพอต่อการจัดการศึกษาทั้งนี้ อาคารและบริเวณอาคารจะต้องมีความมั่นคง ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะหรือความจำเป็นอย่างอื่น ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด

1.2) **ด้านวิชาการ** สถาบันอุดมศึกษามีศักยภาพและความพร้อมในการปฏิบัติการกิจด้านวิชาการสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ ของสถาบันอุดมศึกษาและแผนการผลิตบัณฑิตที่ตอบสนองความต้องการของประเทศและผู้ใช้บัณฑิตโดยรวม มีหลักประกันว่าผู้เรียนจะได้รับการบริการการศึกษาที่ดี สามารถแสวงหาความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สถาบันต้องมีการบริหารวิชาการที่มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผลทั้งในด้านการวางแผนรับนักศึกษาและการผลิตบัณฑิต การจัดการกรรมการเรียนการสอน การประเมินผลการเรียนรู้ การประกันคุณภาพการเรียนการสอน และการพัฒนาปรับปรุงการบริหารวิชาการ

1.3) **ด้านการเงิน** สถาบันอุดมศึกษามีความพร้อมด้านการเงินทั้งงบประมาณรวมและงบที่จำแนกตามกองทุน มีแผนการเงินที่มั่นคง เป็นหลักประกันได้ว่าสถาบันจะสามารถจัดการศึกษาได้ตามพันธกิจและเป้าหมายที่กำหนดไว้ รวมทั้งสอดคล้องกับแผนการพัฒนาในอนาคต เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนและผู้ให้บริการอุดมศึกษา สถาบันมีการจัดทำรายงานการเงินที่แสดงถึงการได้มาของรายได้ รายรับ การจัดสรร การใช้จ่ายที่มีประสิทธิภาพ และทั่วถึง

เป็นธรรมอย่างชัดเจน รวมทั้งการนำรายได้ไปลงทุนภายใต้การประเมินและวิเคราะห์ความเสี่ยง มีระบบการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการปฏิบัติงานควบคู่ไปกับการใช้เงินทุกประเภท และมีระบบการติดตามตรวจสอบผลประโยชน์ทับซ้อนของบุคลากรทุกระดับ

**1.4) ด้านการบริหารจัดการ** สถาบันอุดมศึกษามีระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพในการถ่ายทอดวิสัยทัศน์ ค่านิยม ไปสู่การปฏิบัติที่สอดคล้องไปในแนวทางเดียวกัน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และพันธกิจที่กำหนดไว้ โดยมีสภาสถาบันทำหน้าที่กำกับ นโยบาย การดำเนินการตามแผน การบริหารบุคคล การบริหารงบประมาณและทรัพย์สิน การบริหารสวัสดิการ ที่จัดให้กับนักศึกษาและบุคลากรทุกระดับ รวมทั้งกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการ ดำเนินงานให้เป็นไปตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับและกฎหมายที่กำหนดไว้ มีการเผยแพร่ผลการกำกับการดำเนินงานของสภาสถาบันและการบริหารจัดการของผู้บริหารทุกระดับ สู่ประชาคมภายใน สถาบันและภายนอกสถาบัน ภายใต้หลักธรรมาภิบาลที่ประกอบด้วย หลักความโปร่งใส หลักความ รับผิดชอบ หลักการตรวจสอบได้ หลักการมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่า

**2) มาตรฐานด้านการดำเนินการตามภารกิจของสถาบันอุดมศึกษา ประกอบด้วย มาตรฐานย่อยด้านต่าง ๆ 4 ด้าน**

**2.1) ด้านการผลิตบัณฑิต** สถาบันอุดมศึกษาดำเนินการรับนักศึกษา เข้าเรียนที่มีคุณสมบัติและจำนวนตรงตามแผนการรับนักศึกษาและสอดคล้องกับเป้าหมายการผลิต บัณฑิตอย่างมีคุณภาพ สถาบันผลิตบัณฑิตได้ตามคุณลักษณะ จุดเน้นของสถาบัน ตรงตามเป้าหมายที่ กำหนด และจัดให้มีข้อเสนอแนะที่ชัดเจน เผยแพร่ต่อสาธารณะในเรื่องหลักสูตรการจัดการเรียน การสอน คณาจารย์ที่ส่งเสริมการจัดกิจกรรม การพัฒนาการเรียนรู้ทั้งในและนอกหลักสูตร และ ตอบสนองความต้องการของนักศึกษา

**2.2) ด้านการวิจัย** สถาบันอุดมศึกษามีการดำเนินพันธกิจด้านการวิจัย อย่างมีคุณภาพ ประสิทธิภาพและภายใต้จุดเน้นเฉพาะ โดยมีการดำเนินการตามนโยบาย แผนงบประมาณมีการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนคณาจารย์ นักวิจัย บุคลากรให้มี สมรรถนะในการทำวิจัยส่งเสริมและสร้างเครือข่ายการทำวิจัยกับหน่วยงานภายนอกสถาบัน เพื่อให้ได้ ผลงานวิจัย ผลงานประดิษฐ์ และงานริเริ่มสร้างสรรค์ที่มีคุณภาพ มีประโยชน์สนองยุทธศาสตร์การ พัฒนาประเทศ สามารถตอบสนองความต้องการของสังคมได้ในวงกว้างและก่อให้เกิดประโยชน์ แก่สาธารณชน

**2.3) ด้านการให้บริการทางวิชาการแก่สังคม** สถาบันอุดมศึกษามีการให้ บริการทางวิชาการที่ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายทั้งในวงกว้างและกลุ่มเป้าหมายที่เฉพาะเจาะจง ทั้งใน และต่างประเทศ ซึ่งอาจให้บริการโดยการใช้ทรัพยากรร่วมกันทั้งในระดับสถาบันและระดับบุคคลได้ ในหลายลักษณะ อาทิ การให้คำปรึกษา การศึกษาวิจัย การค้นคว้าเพื่อแสวงหาคำตอบให้กับสังคม

การให้บริการฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้นต่างๆ การจัดให้มีการศึกษาต่อเนื่องบริการแก่ประชาชนทั่วไป การให้บริการทางวิชาการนี้ สามารถจัดในรูปแบบของการให้บริการแบบให้เปล่าหรือเป็นการให้บริการเชิงพาณิชย์ที่ให้ผลตอบแทนเป็นรายได้หรือเป็นข้อมูลย้อนกลับมาพัฒนาและปรับปรุงเพื่อให้ เกิดองค์ความรู้ใหม่

**2.4) ด้านการดำเนินงานบูรณาการศิลปะและวัฒนธรรม** สถาบันอุดมศึกษามีการ ดำเนินการดำเนินงานบูรณาการศิลปะและวัฒนธรรมของชาติทั้งในระดับหน่วยงานและระดับสถาบัน มีระบบ และกลไกในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ ศิลปะและวัฒนธรรมเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการ สอนโดยตรงหรือโดยอ้อม เพื่อให้ผู้เรียนและบุคลากรของสถาบันได้รับการปลูกฝังให้มีความรู้ ตระหนักถึงคุณค่า เกิดความซาบซึ้งและมีสุนทรียะต่อศิลปะและวัฒนธรรมของชาติสามารถนำไปใช้ เป็นเครื่องจรรโลงความดีงามในการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพ มีวิถีชีวิตที่ปรารถนาและเรียนรู้ วิธีการจัดการวัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่ไม่พึงปรารถนาได้ สถาบันมีการควบคุมการดำเนินงานด้านนี้ อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพตามเป้าหมายของแผนยุทธศาสตร์การดำเนินงานด้านการบูรณาการ ศิลปะและวัฒนธรรมของสถาบัน

ดังนั้น ในการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการ ศึกษาจึงสามารถกระจายตัวบ่งชี้ที่ตามองค้ประกอบคุณภาพ 11 ด้าน ลงในมาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา ย่อยแต่ละด้าน เพื่อให้มหาวิทยาลัยมหาสารคามใช้เป็นแนวทางในการกำกับดูแล ตรวจสอบและ ประเมินคุณภาพภายในของคณะหน่วยงาน ซึ่งสามารถสรุปได้ตามตาราง ดังนี้

ตาราง มาตรฐานสถาบันอุดมศึกษาและตัวบ่งชี้ที่ใช้ประเมินคุณภาพตามมาตรฐาน

มาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา	ปัจจัยนำเข้า	กระบวนการ	ผลผลิตหรือผลลัพธ์	รวม
1. มาตรฐานด้านศักยภาพและความพร้อมในการจัดการศึกษา				
(1) ด้านกายภาพ	ตัวบ่งชี้ 2.5			1
(2) ด้านวิชาการ	ตัวบ่งชี้ 2.2 และ 2.3	ตัวบ่งชี้ 2.1, 2.4 และ 2.6	ตัวบ่งชี้ 11.2	6
(3) ด้านการเงิน	-	ตัวบ่งชี้ 8.1	-	1
(4) ด้านการบริหารจัดการ	-	ตัวบ่งชี้ 1.1, 7.1, 7.2, 7.3, 7.4 และ 9.1	-	6
2. มาตรฐานด้านการดำเนินการตามภารกิจของสถาบันอุดมศึกษา				
(1) ด้านการผลิตบัณฑิต	-	ตัวบ่งชี้ 2.7, 3.1, 3.2 และ 10.1	ตัวบ่งชี้ 2.8, 10.2 และ 11.3	7
(2) ด้านการวิจัย	ตัวบ่งชี้ 4.3	ตัวบ่งชี้ 4.1 และ 4.2	-	3
(3) ด้านการให้บริการทางวิชาการแก่สังคม	-	ตัวบ่งชี้ 5.1 และ 5.2	ตัวบ่งชี้ 11.1	3
(4) ด้านการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม	-	ตัวบ่งชี้ 6.1	-	1
<b>รวม</b>	<b>4</b>	<b>19</b>	<b>5</b>	<b>28</b>





#### 6.4 ตัวบ่งชี้ตามมุมมองด้านการบริหารจัดการ

เพื่อให้การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสามารถติดตาม ตรวจสอบ และประเมิน การดำเนินงานอย่างครอบคลุมและมีสมดุลระหว่างมุมมองการบริหารจัดการด้านต่างๆ ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านนิสิตและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ด้านกระบวนการภายใน ด้านการเงิน และด้านบุคลากร การเรียนรู้ รวมถึงนวัตกรรม จึงสามารถกระจายตัวบ่งชี้ตามองค์ ประกอบคุณภาพ 11 ด้าน ลงในมุมมองด้าน ต่างๆ ที่กล่าวข้างต้น ดังปรากฏในตาราง ดังนี้

ตาราง มุมมองด้านการบริหารจัดการที่สำคัญและตัวบ่งชี้ตามมุมมองด้านการบริหารจัดการ

มุมมองด้านการบริหารจัดการ	ปัจจัยนำเข้า	กระบวนการ	ผลผลิต หรือผลลัพธ์	รวม
1. ด้านนิสิตและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	-	ตัวบ่งชี้ 2.6, 2.7, 3.1, 3.2, 5.1 และ 5.2	ตัวบ่งชี้ 2.8, 10.2, 11.1, 11.2 และ 11.3	11
2. ด้านกระบวนการภายใน	ตัวบ่งชี้ 2.5	ตัวบ่งชี้ 1.1, 2.1, 2.4, 4.1, 6.1, 7.1, 7.3, 7.4, 9.1 และ 10.1	-	11
3. ด้านการเงิน	ตัวบ่งชี้ 4.3	ตัวบ่งชี้ 8.1	-	2
4. ด้านบุคลากร การเรียนรู้และนวัตกรรม	ตัวบ่งชี้ 2.2 และ 2.3	ตัวบ่งชี้ 4.2 และ 7.2	-	4
<b>รวม</b>	<b>4</b>	<b>19</b>	<b>5</b>	<b>28</b>

